

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2005 vp

Hallituksen esitys Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön erioikeuksista ja -vapauksista tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä helmikuuta 2005 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön erioikeuksista ja -vapauksista tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuu-

luvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 269/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- lähetystöneuvos Jaakko Halttunen, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Genevessä joulukuussa 2003 Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön erioikeuksista ja -vapauksista tehdyn pöytäkirjan sekä lain pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan 18 päivänä maaliskuuta 2004.

Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestö (European Organization for Nuclear Research = Cern) perustettiin 1 päivänä heinäkuuta 1953 tehdyllä yleissopimuksella. Suomesta tuli Cernin jäsen 1991. Järjestö ylläpitää Euroopan valtioiden kesken yhteistyötä luonteeltaan puhtaasti tieteellisen ja perustavaa laatua olevan ydinfysiikan tutkimuksen alalla ja siihen olennaisesti liittyvässä tutkimuksessa. Järjestöllä ei ole mitään tekemistä sotilaallisia tarpeita palvelevan

työskentelyn kanssa, ja sen kokeellisen ja teoreettisen työn tulokset julkaistaan tai pidetään muutoin yleisesti saatavilla.

Erioikeuksia ja -vapauksia koskevalla pöytäkirjalla myönnetään järjestölle yleisen kansainvälisen tavanomaisen oikeuden takaamat erioikeudet ja -vapaudet järjestön tehokkaan toiminnan takaamiseksi, kuten esim. järjestön alueen, toimitilojen ja arkistojen loukkaamattomuus, vapaus lainkäytöstä ja täytäntöönpanosta, verotus ja tullijärjestelyt, valtioiden edustajien sekä järjestön virkamiesten erioikeudet ja -vapaudet sekä riitojen ratkaisumekanismit. Pöytäkirjalla myönnetään järjestölle myös kansainvälinen oikeushenkilöllisyys.

Koska pöytäkirjan tulleja, arvonnalisäveroa ja valmisteveroa koskevat määräykset kuuluvat osittain Euroopan yhteisön yksinomaiseen toi-

mivaltaan, toimii Suomi sanottuja määräyksiä hyväksyessään paitsi omasta puolestaan myös yhteisön puolesta ja sen toimivaltaa käyttäen.

Cern on toiminut tähän saakka ilman varsinaista erioikeuksia ja -vapauksia koskevaa erillistä pöytäkirjaa, mikä ei ole enää mahdollista verotus-, tulli- ja muista syistä. Cernillä on kaksi isäntämaasopimusta, koska järjestö ja sen maanalainen hiukkaskiihdytin ja tutkimuslaitteistot sijaitsevat kahden valtion eli Sveitsin ja Ranskan alueella. Isäntämaasopimusten erioikeuksia ja -vapauksia koskevat määräykset ovat

olleet sovellettavissa vain isäntämaissa, mutta ei muissa jäsenmaissa, mikä on johtanut käytännön ongelmiin muun muassa Cernin hankinnoissa muista jäsenmaista tai kolmansista maista.

Pöytäkirja tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona kahdestoista yleissopimuksen sopimuspuolena olevan valtion ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja talletetaan. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti pöytäkirjan kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Genevessä 19 päivänä joulukuuta 2003 Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön erioikeuksista ja -vapauksista tehdyn pöytäkirjan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Aulis Ranta-Muotio /kesk
jäs. Ulla Anttila /vihr
Jouni Backman /sd
Eva Biaudet /r
Antero Kekkonen /sd
Katri Komi /kesk
Eero Lankia /kesk

Suvi Lindén /kok
Petri Neittaanmäki /kesk
Kalevi Olin /sd
Maija Perho /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Jari Vilén /kok
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Sinikka Hurskainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.